

ІНТЕГРАЦІЯ ФІЛОЛОГІЇ І ТЕХНІЧНИХ НАУК

УДК 004.032.6:811.111:81'25

DOI: 10.20998/2227-6890.2019.01.13

А. А. БАДАН, О. М. ГОЛІКОВА

ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

В даній статті відображено дослідження ефективності використання театралізації як педагогічної технології у навчанні іноземним мовам, що застосовувалася на кафедрі ділової іноземної мови та перекладу Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" протягом багатьох років. Висновки дослідження базуються на аналізі досвіду викладацького складу та студентів. У статті показано, що театральна діяльність студентів спеціальності "Переклад" є обов'язковою частиною навчального процесу. Центральне місце посідає опис формування партнерських відносин між викладачами і студентами. Театр англійських мініатюр описано як новітню педагогічну методику. Відзначено, що Театр англійських мініатюр є ефективною методикою моделювання іноземного середовища. Зроблено висновок про те, що ця форма позааудиторної діяльності дозволяє успішно розвивати творчі здібності, уяву, активність і самостійність. Театралізація та драматизація сприяє розвитку мислення, розробці прийомів співтворчості та інтелектуальної напруги, передбачає експеримент, гнучке і гармонійне поєднання індивідуальної, групової та колективної діяльності, самостійної та педагогічно скерованої. Театралізація описана як інноваційний підхід до навчання, як один з найдемократичніших видів педагогіки та мистецтва, що дозволяє вирішити безліч актуальних проблем сучасної педагогіки і психології, пов'язаних з художньою освітою та вихованням; формуванням естетичного смаку; моральним вихованням; розвитком комунікативних якостей особистості; вихованням волі, розвитком пам'яті, уяви, ініціативності, фантазії, мови (діалогу і монологу); створенням позитивного емоційного настрою; зняттям напруження; вирішенням конфліктних ситуацій через гру. Театр англійських мініатюр розглянуто як одну із можливих стратегій подолання комунікативних утруднень при вивченні англійської мови. Драматизація під час навчання іноземній мові допомагає створити ситуацію спілкування іноземною мовою, яка наближена до реальних життєвих ситуацій та спонукає учнів до розв'язання проблем, що виникають в ході цієї ситуації.

Ключові слова: англійська мова, мовні компетенції, ефективність навчання, мовне середовище, партнерство.

А. А. БАДАН, О. Н. ГОЛІКОВА

ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ОБУЧЕННЯ ІНОСТРАННИМ ЯЗЫКАМ

В статье предлагается исследование эффективности использования театраллизации как педагогической технологии во время обучения иностранным языкам, которая использовалась на кафедре делового иностранного языка и перевода Национального Технического Университета "Харьковский политехнический институт". Выводы исследования основываются на анализе опыта преподавательского состава и студентов. В статье показано, что театральная деятельность студентов специальности "Перевод" является обязательной частью учебного процесса. Центральное место занимает описание формирования партнерских отношений между преподавателями и студентами. Театр англійських мініатюр описан как инновационная педагогическая методика. Авторы отмечают, что Театр англійських мініатюр является эффективной методикой моделирования иностранной языковой среды. Сделан вывод о том, что эта форма внеаудиторной деятельности позволяет успешно развивать творческие способности, воображение, активность и самостоятельность. Театраллизация и драматизация способствуют развитию мышления, разработке приемов совместного творчества и интеллектуального напряжения, предполагает эксперимент, гибкое и гармоничное соединение индивидуальной, групповой и коллективной деятельности, самостоятельной и педагогически направленной. Театраллизация описана как инновационный подход к обучению, как один из самых демократичных видов педагогики и искусства, который позволяет решить массу актуальных проблем современной педагогики и психологии, связанных с: художественным образованием и воспитанием; формированием эстетического вкуса; моральным воспитанием; развитием коммуникативных качеств личности; воспитанием воли, развитием памяти, воображения, инициативности, фантазии, языка (монолога и диалога); созданием позитивного эмоционального настроения; снятием напряжения; решением конфликтных ситуаций через игру. Театр англійських мініатюр рассматривается как одна из возможных стратегий преодоления коммуникативных трудностей во время изучения иностранного языка. Драматизация во время обучения иностранному языку помогает создать ситуацию общения на иностранном языке, которая приближена к реальным жизненным ситуациям, и подталкивает учеников к решению проблем, которые возникают в ходе этой ситуации.

Ключевые слова: английский язык, языковые компетенции, эффективность обучения, языковая среда, партнерство.

А. А. БАДАН, О. М. ГОЛІКОВА

THEATRICALIZATION AS A PEDAGOGICAL TECHNIQUE OF FOREIGN LANGUAGES TEACHING

The article suggests examining efficiency of use of staging as a pedagogical technique in the course of foreign language studies, which has been used at the Business Foreign Languages and Translation Department of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute". The findings of our research are based on the analysis of experience of the teaching staff and students. The article shows that theatrical activity of the students of the specialty "Translation" is a mandatory element of the educational process. The focus is given to description of formation of partnerships between teachers and students. The Theatre of English Miniatures is described as an innovative pedagogical method. The authors emphasize that the Theatre of English Miniatures is an efficient technique for modelling the foreign language environment. It is concluded that this form of extracurricular activity makes it possible to successfully develop creative abilities, imagination, activity and independence. Staging and dramatization contribute to development of thinking, development of methods of joint creativity and intellectual tension, involve experiments, a flexible and harmonious

© А. А. Бадан, О. М. Голікова, 2019

conjunction of the individual, group and team activities, independent and focused on teaching. Staging is described as an innovative approach to studying as one of the most democratic types of pedagogy and art, which enables solving plenty of current problems of modern pedagogy and psychology related to: artistic training and education; formation of aesthetic taste; moral education; development of communicative qualities of the individual; training of the will, development of memory, imagination, initiative, fancy, language (monologue and dialogue); creating a positive emotional state; stress relief; solving conflicting situations through the game. The Theatre of English Miniatures is considered as one of the potential strategies for overcoming communicative difficulties in the course of the foreign language learning. Dramatization while learning the foreign language promotes creation of a situation of communication in the foreign language that is close to the real life circumstances and pushes students to solving the problems that arise within the bounds of such situation.

Keywords: English language, language competence, learning efficiency, language environment, partnership.

Вступ. Ідея навчання іноземної мови через театральні постанови не є новою: упродовж багатьох століть впроваджувались «театри» іноземними мовами як у державних, так і приватних навчальних закладах. Італійська вивчалась через оперу, французька та англійська – через комедію та драму. В аристократичних колах Російської імперії традиційними були домашні вистави французькою.

У сучасному освітньому просторі методика постанов іноземними мовами існує декілька десятиріч. Особливо такі заходи супроводжують навчальний процес на факультетах іноземних мов. Однак проект, який ми описуємо, був з самого початку орієнтований на довгострокове та безперервне залучення студентів до театралізації як комунікативного вишколу упродовж усіх років навчання. Мова йде про 18-річний досвід кафедри ділової іноземної мови та перекладу НТУ «ХПІ» щодо застосування педагогічної технології театральних вистав англійською мовою як всеохоплюючої методики занурення студентів у іншомовне середовище.

Брак іншомовного середовища в Україні покликав до життя такі форми моделювання спілкування з носіями мови, як кіноклуби, дискусійні клуби, різноманітні студентські проекти презентацій, і, нарешті, Театр англійських мініатюр.

Формулювання цілей статті. Багатогранна педагогічна концепція кафедри ділової іноземної мови та перекладу НТУ «ХПІ» спрямована на створення унікального професійного середовища, де панує іноземна мова. З перших років свого існування колектив кафедри шукає шляхи компенсації природного іншомовного осередку, що є найбільшою проблемою вивчення іноземних мов в Україні. Шляхом авторських методик викладачі кафедри привносять мовлення корінних носіїв в аудиторію, що є запорукою оволодіння іноземною мовою як вона є, без переключень та сумнівного адаптування, як це було за часів радянської методики.

Задовго до вступу до Болонської системи світоглядним орієнтиром кафедри стала ідея партнерських взаємовідносин викладача і студента. Дуже вдалим кроком до реалізації цієї позиції стало створення Театру англійських мініатюр, де студенти разом з викладачами протягом семестру реалізують ідею сценічної презентації драми на іноземній мові, вдосконалюючи англійську і німецьку мови у нескінченних репетиціях, які завершуються кульмінацією – виступом на великій сцені Палацу студентів НТУ «ХПІ». Предметом даного дослідження є вивчення того, яким чином театралізація як новітня методика навчання впливає на ефективність формування необхідних перекладацьких

компетентностей студентів, а його об'єктом виступає саме потенціал Театру англійських мініатюр як методики навчання іноземній мові. Метою даної статті є висвітлення переваг методики театралізації при навчанні іноземній мові та відображення тих якісних результатів застосування цієї методики, що були досягнуті на кафедрі ділової іноземної мови та перекладу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» протягом багатьох років існування Театру англійських мініатюр.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ми розглядаємо Театр англійських мініатюр як одну із можливих стратегій подолання комунікативних утруднень при вивченні англійської мови.

В останні роки в англійській дослідженнях особливостей опанування іноземної мови термін «комунікативні стратегії» використовується для позначення переважно тих випадків, коли йдеться про подолання комунікативних утруднень. Загалом стратегії користування мовою під час говоріння розподілено на дві великі групи. Перша група пов'язана з успішним перебігом всього процесу, а друга включає в себе різні шляхи подолання відсутності у розпорядженні мовця певних елементів і пошуку заміни цим мовним елементам. Стратегії другої групи мають назву «компенсаторні».

Стратегії першої групи (тобто пов'язані з успішним перебігом процесу комунікації) систематизовані європейськими методистами (теорія Р. Елліса). Центральне місце посідає модель формування мовлення, яка включає програму планування, програму артикулювання і моторну програму з поділом перших двох програм на більш дрібні складові. При цьому враховується зворотній зв'язок між програмами планування та артикулювання. Відповідно до цих двох програм і класифікуються стратегії, що використовуються далі у навчанні.

Тих, кого навчають іноземній мові, умовно поділяють на дві групи: так звані "планувальники" та «корегувальники». Цей розподіл ґрунтується на наведеній вище моделі породження мовлення. Отже, «планувальники» діють повільно, але правильно, адже вони ретельно планують кожну складову висловлювання перед тим, як перейти до артикулювання. На відміну від цього, друга група – «корегувальники» – здійснюють планування тільки частково, поелементно переходячи до артикулювання, тому вони діють швидко, з меншими паузами, але їм необхідно більше контролювати себе чи звертатися до компенсаторних стратегій.

Європейська методика розглядає кілька підходів до визначення поняття «комунікативні стратегії» (КС),

але акцентує дефініцію КС як частини комунікативної компетенції користувача мовою, яка є постійно усвідомлюваною та служить меті заміщення тих планів мовлення, з якими не може впоратися той, кого навчають іноземній мові. Комунікативні стратегії відрізняються від стратегій оволодіння іноземною мовою тим, що вони пов'язані з пошуком негайної відповіді на питання, яке виникло у процесі спілкування іноземною мовою. В той же час стратегії оволодіння іноземною мовою пов'язані з довгостроковим вирішенням проблеми.

Драматизація під час навчання іноземній мові допомагає створити ситуацію спілкування іноземною мовою, яка наближена до реальних життєвих ситуацій та спонукає учнів до розв'язання проблем, що виникають в ході цієї ситуації. Крім того, сценічне втілення автентичного матеріалу певним чином нейтралізує різницю між учнями описаних двох груп, адже спілкування ґрунтується на заздалегідь сприйнятому та обробленому мовленнєвому (літературному) матеріалі. Але в той же час можливість імпровізації допомагає учням звільнити свої навички негайного реагування на комунікативне завдання, яке щойно виникло.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Алгоритм дії Театру наступний: кожна група обирає бажаний уривок будь-якої п'єси (класичної, сучасної) і під керівництвом викладача та після розподілу ролей починають готувати сценічний варіант. Сюди входять і безліч репетицій діалогів, і пошуків акторських знахідок, і підготовка декорацій та костюмів упродовж семестру. Кульмінацією театрального життя є Конкурс виступів на великій сцені Палацу студентів з розподілом місць за номінаціями «Кращий виступ», «Краща акторська гра» та «Приз симпатій глядачів». Серед глядачів не тільки студенти спеціальності, а й запрошені друзі, родичі, навіть школярі спеціалізованих шкіл. Це велике свято, до якого причетні усі, хто хоч у деякій мірі володіє англійською мовою.

Педагогічним здобутком даного проекту є, передусім, орієнтація на партнерство «студент–викладач» та на командні зусилля конкретної групи досягти успіху у Конкурсі театральних вистав.

Іншою важливою перевагою є нова форма позааудиторного спілкування і активності студентів. На думку самих студентів, це є «благородна» форма позакласної роботи, така, що розвиває нові здібності і шліфує знання англійської.

Одним із найважливіших завдань сучасної вищої школи є формування творчої, мислячої особистості. Головною метою, як зазначено в Концепції вищої освіти, є створення сприятливих умов для розвитку творчого потенціалу та таких індивідуальних здібностей особистості, які забезпечать їй досягнення життєвого успіху. Тому зараз все більше уваги приділяється питанням творчого розвитку студентів, де головним завданням виступає розвиток їх творчих здібностей засобами мистецтва, зокрема театального.

Все наше життя насичене грою. З дитинства – казки, пізніше – вистави, постановки, потім – професійний театр. Кожна людина в своєму житті мріє зіграти певну роль, свою роль. Але як же це зробити? Як навчити не тільки грати, а й брати відповідальність не тільки за себе, але і за цілу команду і діяти? Діяти рішуче та сміливо? Цьому допоможе театр. Але незвичайний, а педагогічний.

Сутність «театралізації» полягає в тому, що студенту пропонується на певний час перевтілитися в особу, що має певні властивості, і «пожити» таким чином в необхідних для їх вияву обставинах. Перевтілення «в пропонованих обставинах» або «від імені персонажа» має ту цінність для студента, що у момент аналізу і гри зливається розумове і фізичне, зовнішнє і внутрішнє, теоретичне і практичне в єдиний шлях до пошуку людського буття. Це веде до ефективного розкріпачення власної індивідуальності, вияву творчої активності і становлення особистості та самостійності.

Театралізація – є інноваційним підходом до навчання, це один з найдемократичніших видів педагогіки та мистецтва, він дозволяє вирішити безліч актуальних проблем сучасної педагогіки і психології, пов'язаних з:

- художньою освітою та вихованням;
- формуванням естетичного смаку;
- моральним вихованням;
- розвитком комунікативних якостей особистості;
- вихованням волі, розвитком пам'яті, уяви, ініціативності, фантазії, мови (діалогу і монологу);
- створенням позитивного емоційного настрою;
- зняттям напруження;
- вирішенням конфліктних ситуацій через гру.

Метод театралізованого навчання дозволяє успішно розвивати творчі здібності, уяву, активність і самостійність. Метод засновано на виконанні студентом ролі в художній ігровій ситуації.

Така діяльність передбачає залучення студентів до реального співробітництва, інтелектуального діалогу, гармонізації спілкування, можливості почуватися вільно.

Театралізація та драматизація сприяє розвитку мислення, розробці прийомів співтворчості та інтелектуальної напруги, передбачає експеримент, гнучке і гармонійне поєднання індивідуальної, групової та колективної діяльності, самостійної та педагогічно скерованої.

Використання театралізованого методу навчання сприяє зняттю емоційної скрутності студентів, невпевненості в собі, активізує здібності, допомагає застосовувати невеликий життєвий досвід.

Студенти опановують необхідну суму знань з акторської майстерності, розвивається їх фантазія та уява, увага, спостережливість, допитливість.

Це сприяє також розвитку логічності та послідовності дій і почуттів, відчуття правди, відчуття сценічної свободи, розвиває водночас мову, інтонацію, увагу, пам'ять, уявлення, цілу низку

технічних і конструктивних здібностей.

Театралізацію ми розглядаємо як метод викладання, який забезпечує активність творчих знань студентів.

Під час занять можна надавати студентам можливість імпровізувати маленькі сценки у ролях і вправи у формі ігор і мімічних сцен.

Такі сценки розвивають творчу уяву студентів, збагачують їх естетичний досвід, сприяють поглибленню інтересу до мистецтва, допомагають від невідомо-емоційного сприйняття засобів художньої виразності переходити до їх теоретичного аналізу.

Повноцінна участь студентів у театралізованих постановках вимагає особливої підготовки, яка проявляється у здатності до естетичного сприйняття мистецтва художнього слова, умінні вслухатися в текст, вловлювати інтонації, особливості мовних зворотів. Щоб зрозуміти, яким є герой, треба навчитися елементарно аналізувати його вчинки, оцінювати їх, розуміти мораль твору. Уміння представити героя твору, його переживання, конкретну обстановку, в якій розвиваються події, багато в чому залежить від особистого досвіду студента: чим різноманітніше його враження про навколишнє життя, тим багатшою є його уява, почуття, здатність мислити. Для виконання певної ролі людина повинна володіти різноманітними образотворчими засобами (мімікою, рухами тіла, жестами, виразною інтонацією, чіткою вимовою та артикуляцією).

Отже, цей метод з психологічної точки зору дає основу для розвитку здібності до аналізу та розв'язування власних проблемних ситуацій. У подібну роботу викладач має вносити не тільки сенс, ідею, завдання, а й емоційно-оцінний зміст. Наочність цього методу викладання народжує у студента необхідність замислитись над конкретним явищем.

Створення подібного осередку було покликане до життя впровадженням у навчальний процес комунікативного підходу, згідно з яким володіння мовою розглядається як здатність брати участь у реальному спілкуванні. Комунікативний підхід у навчанні іноземних мов повинний інтегрувати здобутки структурних, концептуальних та функціональних програм і будуватися на автентичних матеріалах та моделюванні реальних комунікативних ситуацій, які сприяють засвоєнню мовних одиниць у типових комунікативних контекстах і створюють реальні умови для писемного та усного спілкування.

Серед основних цілей навчання англійській мові за професійним спрямуванням окремо стоїть навчання вмінню вчитися, спрямоване на розвиток здатності студентів ефективно користуватися навчальними можливостями, створеними навчальними ситуаціями та покликане розвивати самостійність студентів у навчальній та професійній сферах. Соціокультурна компетенція також зазначається як невід'ємний компонент змісту програми навчання іноземних мов. Ця компетенція спрямована на розвиток розуміння й тлумачення різних аспектів культури і мовної

поведінки у професійному середовищі, сприяє розвитку вмінь, характерних для поведінки в різних культурних і професійних ситуаціях та реагування на них.

Тобто перед викладачем іноземної мови стоїть завдання більш глобальне, ніж просто навчити говорити, писати, читати іноземною мовою та сприймати її на слух, але й навчити стратегіям пошуку необхідної інформації та прогнозування, обробки інформації та її презентації у потрібній формі, а також навчити студентів розуміти різницю у ключових цінностях, переконаннях та поведінці в українському культурному середовищі та європейському або американському культурному середовищі.

Оскільки культура тісно пов'язана з літературою, доцільним є факультативне вивчення автентичної художньої літератури країн, мова яких вивчається, шляхом створення певного осередку, а саме студентського театального клубу Театру англійських мініатюр. Перед студентами тут стоїть завдання обрати оригінальну п'єсу англійською мовою та розіграти її на сцені. Отже процес починається з критичного читання - сприйняття інформації та її аналізу на основі попереднього досвіду. В свою чергу, аналіз тексту передбачає вчитування, розкладання на частини (власне аналіз) та обов'язкове сприйняття тексту як єдиного цілого (синтез), тобто розуміння того, що текст як єдина сутність – це щось набагато більше, ніж проста сума його частин. Більш того, деякими дослідниками висловлюється думка, що навіть навчати граматиці слід через текстовий рівень, рівень вищий за рівень речення, який зазвичай обирають для цієї мети. Тобто через граматику досягається набуття навичок комунікації в межах певного стилю. Таким чином, у процесі попереднього обрання п'єси учні набувають три ключові компоненти КС: проблемність, усвідомленість і цілеспрямованість.

Деякі дослідники відзначають, що навчання мові через літературу донедавна було несправедливо забуте, але в останні роки воно знову набуває широкого розповсюдження. Дослідники називають ряд причин, серед яких найважливішими є такі: автентичні художні тексти містять велику кількість соціокультурної інформації, вони надають приклад мовної творчості, а також ставлять перед студентами цікаві проблемні ситуації, що є невід'ємним компонентом розвитку критичного мислення.

Театр мініатюр є технологією удосконалення іншомовної комунікації в умовах нового спрямування реалізації студента як молодої людини, як ще один ресурс культурного дозвілля. За 16 років існування Театру на його сцені оживали класичні твори і сучасні п'єси англійською і німецькою мовою. Варто згадати такі шедеври, як «Привид Опер», «Ромео і Джульєтта», «Білосніжка та семеро гномів», «Аліса в країні чудес» та ін.

Висновки. Вищезазначене дозволяє, з нашої точки зору, розглядати Театр англійських мініатюр як одну із стратегій подолання комунікативних утруднень під час вивчення іноземної мови.

Кожний театральний сезон завершувався публікаціями студентських статей щодо вражень учасників і глядачів у газеті «Політехнік».

Застосування педагогічної технології театралізації у процесі викладання іноземної мови є обов'язковим компонентом навчального процесу на кафедрі ділової іноземної мови та перекладу НТУ «ХПІ». На основі проведеного дослідження ми можемо виокремити основні переваги цієї методики, а саме:

1) театр англійських мініатюр є ефективною методикою моделювання іншомовного середовища;

2) технологія успішно формує партнерські відносини викладачів і студентів;

3) це нова форма позааудиторного спілкування і активності студентів, «благогородна» форма позакласної роботи, така, що розвиває нові здібності і шліфує знання англійської;

4) метод театралізованого навчання дозволяє успішно розвивати творчі здібності, уяву, активність і самостійність;

5) театралізація та драматизація сприяє розвитку мислення, розробці прийомів співтворчості та інтелектуальної напруги, передбачає експеримент, гнучке і гармонійне поєднання індивідуальної, групової та колективної діяльності, самостійної та

педагогічно скерованої;

б) Театр англійських мініатюр є однією із можливих стратегій подолання комунікативних утруднень при вивченні англійської мови.

Список літератури

1. Golikova O., Myroshnychenko V. (2016) *Innovative teaching and development techniques at the Department of business foreign language and translation of NTU "KHPI"* / In *European Humanities Studies: State and Society*. – Kyiv: East European Institute of Psychology. – № 4. – P.103–118.
2. Livingstone, C. (1983). *Role play in language learning*. Harlow, UK: Longman. 94 p.
3. Mason, P. (2006) *New Approaches to Role-Play in the Communication Classroom*. P. 89–108.

References (transliterated)

1. Golikova O., Myroshnychenko V. (2016) *Innovative teaching and development techniques at the Department of business foreign language and translation of NTU "KHPI"* / In *European Humanities Studies: State and Society*. – Kyiv: East European Institute of Psychology. No. 4, pp. 103–118.
2. Livingstone, C. (1983). *Role play in language learning*. Harlow, UK: Longman. – 94 p.
3. Mason, P. (2006) *New Approaches to Role-Play in the Communication Classroom*, pp. 89–108.

Поступила (received) 17.11.2018

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Бадан Антоніна Анатоліївна (Бадан Антонина Анатольевна, Badan Antonina Anatoliivna) – кандидат філологічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», завідувач кафедри ділової іноземної мови та перекладу; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5898-439>; e-mail: tihonravov@kpi.kharkov.ua.

Голиків Олександра Миколаївна (Голикова Оксана Николаевна, Golikova Oksana Mykolayivna) – кандидат філологічних наук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу; м. Харків, Україна; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7904-0616>; e-mail: tihonravov@kpi.kharkov.ua.

УДК 811.11+004.773

DOI: 10.20998/2227-6890.2019.01.14

В. В. САМАРИНА, О. В. ДЗЮБА

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСКУРСИВНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НІМЕЦЬКОМОВНОЇ РЕКЛАМИ

Стаття присвячена вивченню тексту та дискурсу німецькомовної реклами. Реклама як важливий різновид масової комунікації стрімко увійшла в життя сучасної людини. Рекламний текст, заснований на використанні виразних можливостей мовних засобів усіх рівнів, має значний вплив на дотримання різних стереотипів і способу життя сучасного суспільства. Соціальне значення реклами, що стала важливим елементом суспільного життя і вийшла у ряд найважливіших видів масової комунікації, суттєві мовні процеси, які у ній відбуваються, стали об'єктом уваги лінгвістики, когнітивістики, соціолінгвістики. Лінгвопрагматичний та лінгвостилістичний аспекти дискурсу реклами в їх єдності сприяють системному лінгвістичному опису феномену реклами, який відіграє значну роль у сучасній німецькомовній картині світу. Стилістичне наповнення реклами узгоджено з когнітивним та прагматичним аспектами і відіграє тексто- та дискурсові роль.

Стилістичні засоби забезпечують взаємодію предметно-логічного змісту повідомлення. У стилістичному плані реклама активно використовує прийоми аллюзії, недомовленості, контрастності, акценту. У німецькомовній рекламі застосовуються стилістичні типи висунення та стилістичні фігури – фігури заміщення, фігури сполучення. Пластичність рекламного тексту обумовлена його прагматичною спрямованістю, комерційним призначенням. Від цього залежить підбір мовних засобів, особливо лексичних. Сучасна реклама здатна працювати в тому випадку, якщо вона побудована зі знайомих елементів прецедентного тексту. Реклама впливає на адресата, і реалізація цього впливу відбувається за допомогою використання професійної та корпоративної лексики. Рекламний текст відтворює свій варіант світу, який не повторює характеристики світу реального, а підсилює їх.

Ключові слова: Дискурс реклами, мовленнєва стратегія, типи висунення, код, лінгвістичні дослідження, категорії німецькомовної реклами, функціонування лексики.

© В. В. Самарина, О. В. Дзюба, 2019